

Afgørelser – Reg. nr.: 05768.00

Fredningen vedrører: Dybdalhøj

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

15-05-1974

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET >

157/5-1974

U d s k r i f t

af

forhandlingsprotokollen for Fredningsnævnet
for Aarhus amts nordlige fredningskreds.

År 1974, den 15. maj afsagdes på Civildommerkontoret
i Randers i
F.S. 88/73

Sag angående fredning af are-
aler af matr. nr. 9 a Attrup
by, Koed sogn og matr. nr.
2 c smst.

sålydende af det indtil 31. marts 1974 fungerende nævn før
denne dato vedtagne og underskrevne

K E N D E L S E:

Gårdejer Frede Hansen, Korup-Skovgård er ejer af landbrugsejendommen matr. nr. 9 a Attrup by, Koed sogn.

Ejendommens jorder ligger dels nord for, dels syd for kommunevejen Ryomgaard-Attrup. Gårdens bygninger ligger syd for vejen, dog at der nord for vejen tæt op til gravhøjen Mb. 2117.10, kaldet Dybdalhøj, ligger et fra gammel tid lovligt opført maskinhus.

Efter at gårdejer Frede Hansen ved skrivelse af 28. februar 1973 havde fremsendt en ansøgning til nævnet om udvidelse og ombygning af det nævnte maskinhus, holdt nævnet den 21. marts 1973 møde på ejendommen sammen med ejeren og repræsentanter for Fredningsplanudvalget for Aarhus amt, Midtdjurs kommune og Rigsantikvaren.

Under mødet blev der fra museumsinspektør Kunwald, som repræsenterede Rigsantikvarens fortidsmindeforvaltning, fremsat betænkelighed ved, at der meddeltes dispensation til den ansøgte udvidelse, og efter at sagen nærmere var forhandlet, blev sagen med ejerens tilslutning udsat for at Rigsantikvarens fortidsmindeforvaltning kunne overveje, om der skulle rejses fredningssag med påstand om fjernelse af maskinhuset og iøvrigt om sanering af forholdene omkring højen.

Ved skrivelse af 9. maj 1973 har Rigsantikvarens fortidsmindeforvaltning herefter fremsat begæring om fredning af et ca. 5000 m² stort areal af matr. nr. 9 a Attrup by, Koed sogn, nemlig et areal, hvorpå den nævnte gravhøj er beliggende, samt endvidere om fredning af en allé på et ca.

700 m² stort areal af den tilstødende ejendom matr. nr. 2 c Attrup by, Koed sogn, tilhørende direktør Jørgen Koch, Elmevej 23, Risskov.

Som motivering for den begærede fredning er henvist til gravhøjens landskabeligt meget smukke beliggenhed, der alene skæmmes af det bestående maskinhus, der ved den ønskede udvidelse ville blive forringet i arkitektonisk henseende og samtidig blive væsentlig mere dominerende i forhold til gravhøjen. Det er videre fra Fortidsmindeforvaltningen anført, at til den landskabelige kvalitet af gravhøjens omgivelser bidrager ikke alene det kuperede terrain med slugten, der fra Ryomgaard-Attrup-vejen strækker sig til Vallum sø, og skovbrynet, der i nord afgrænser det åbne forland, men i lige så høj grad en allé, der umiddelbart op til, d.v.s. nordøst for det gårdejer Frede Hansen tilhørende areal, på matr. nr. 2 c Attrup, fører gennem slugten til en skovparcel og - som vej - videre gennem denne til Vallum sø.

I rejsningskrivelsen har Fortidsmindeforvaltningen udførligt gjort rede for de fredningspåstande, som er nedlagt under fredningssagen.

Endvidere er fredningens påståede omfang beskrevet ved diverse kortmateriale.

Fredningsplanudvalget for Aarhus amt, for hvem sagen har været forelagt, har ved skrivelse af 28. november 1973 til nævnet fremsat sålydende udtalelse:

"Rigsantikvarens fortidsmindeforvaltning har anmodet fredningsplanudvalget om overfor fredningsnævnet at fremkomme med en udtalelse i anledning af den af rigsantikvaren rejste fredningssag for dele af ovennævnte ejendomme.

Omhandlede arealer er beliggende i et område, hvortil der knytter sig den største landskabelige interesse, ligesom arealerne - udover at være omfattet af højbyggelinie - er omfattet af skovbyggelinie.

Da det eksisterende maskinhus er placeret ved foden af en gravhøj, hvilket bevirker, at indsynet fra kommunevejen til højen delvis er ødelagt, da den foreslåede udvidelse af maskinhuset vil stabilisere bygningen på stedet, og da rigsantikvaren finder, at fortidsmindet har en sådan kvalitet, at det bør frilægges, har fredningsplanudvalget på sit møde den 12. november 1973 vedtaget for sit vedkommende at støtte den rejste fredningssag, ikke mindst da gravhøjen er beliggende i et området, hvortil der knytter sig den største landskabelige interesse."

Nævnet har, efter af fredningssagen var rejst, holdt møde på ejendommen den 6. februar 1974.

Bekendtgørelse om fredningssagens rejsning og om indkaldelse til mødet har været indrykket i Amtsavisen og i Statstidende for den 18. januar 1974.

Til mødet var særlig indkaldt ejerne, gårdjer Frede Hansen og direktør Jørgen Koch, Jyllands Kreditforening som panthaver i matr. nr. 9 a Attrup, Rigsantikvaren, Fredningsplanudvalget for Aarhus amt, Aarhus amtsråd og Midtdjurs kommune.

Af de indkaldte var mødt: ejeren gårdejer Frede Hansen, Rigsantikvaren ved museumsinspektør G. Kunwald, Fredningsplanudvalget for Aarhus amt ved fuldmægtig E. Mikkelsen, Aarhus amtsråd ved arkitekt Thiesen og Midtdjurs kommune ved borgmester Løgstrup Knudsen.

Ejeren af matr. nr. 2 c var ikke mødt, men havde sendt fredningsnævnet en skrivelse af 31. januar 1974, hvori han meddeler, at han på grund af bortrejse ikke kunne møde, men at han protesterer mod fredningen, da han ikke kunne gå med til nogen begrænsning af sin dispositionsret over sin ejendom.

Gårdejer Frede Hansen protesterede principalt mod fredningens gennemførelse og påstod sig subsidiært tillagt erstatning.

Under en gennemgang af fredningspåstandene frafaldt museumsinspektør Kunwald påstanden om offentlighedens adgang til arealet.

Fuldmægtig E. Mikkelsen, Fredningsplanudvalget for Aarhus amt, ønskede fredningspåstanden udvidet til at omfatte bevarelse af de på ejendommen langs vejen nord for denne stående træer, dog med det forbehold, at dette ikke skulle være til hinder for nødvendige vejreguleringer.

Borgmester Løgstrup Knudsen erklærede for kommunen, at han herefter ikke havde bemærkninger til fredningsspørgsmålet.

Sagen er derefter optaget til kendelse.

Nævnet har ikke fundet det nødvendigt af frede alléen på matr. nr. 2 c

Nævnet er af den opfattelse, at der ikke er grund til at forvente, at alléen ikke vil blive opretholdt. Skulle det ske, at alléen forsvinder vil det åbne udsigten i højere grad ind til gravhøjen.

Hvad angår fredningspåstanden vedrørende det nævnte areal af matr. nr. 9 a Attrup by, K_oed sogn, finder fred-

ningsnævnet af de af fredningsplanudvalget og rigsantikvaren anførte grunde, at påstanden om fredning bør tages til følge med visse ændringer og således som nedenfor anført.

Fredningen er herefter vedtaget således:

A: Fredningens omfang:

Det på vedhæftede kortbilag med rød streg afgrænsede areal på ca. 5000 m² af matr. nr. 9 a Attrup by, K_oed sogn, strækkende sig i syd til vejen Ryomgaard-Attrup, i øst og nord til skellet mellem matr. nr. 9 a Attrup og 2 c Attrup og i vest til et bestående, levende hegn.

B: Fredningens indhold:

1. Arealet skal fremover henligge i vedvarende græs. Græsbevoksningen kan vedligeholdes i det omfang anvendelse til græsning nødvendiggør det, og arealet kan i denne forbindelse pløjes, såfremt det umiddelbart efter på ny tilsås med græs. Dyrkning af andre afgrøder eller beplantning må ikke finde sted. Ved udlægning af nyt græs, må der sås med en blanding af korn og græs.
2. Græsning er, med nedennævnte undtagelse, tilladt, og græsning er den eneste tilladte anvendelse af arealet.
3. Arealet skal til stadighed friholdes for træ- og buskbevoksning bortset fra læhegnet i vestgrænsen.
4. Det nævnte læhegn, bestående af en række tjørn (iblandet lidt selvsået hylde og elm), skal opretholdes og fremover vedligeholdes, dog kan de påtaleberettigede, hvis enige derom, kræve hegnet begrænset, d.v.s. nedskåret eller udtyndet.
5. Terrænet må ikke ændres.
6. Arealet må ikke bebygges, og der må på arealet ikke anbringes skure, boder, boboelse^s eller redskabsvogne, trans-

formatorer, master, køretøjer, maskiner, materiel eller materialer af nogen art, herunder affald, eller andet, der efter de påtaleberettigedes skøn virker skæmmende. Et vandtrug, der ikke må være af skæmmende form eller farve (som gammelt badekar el. lign.), kan anbringes nær sydøsthjørnet.

7. Ledninger må ikke føres hen over arealet.

8. Et på arealet, tæt syd for gravhøjen Dybdal høj, stående maskinhus skal nedrives, gulvet opbrydes, og materialerne fjernes fra arealet inden 6 måneder efter kendelsens afsigelse, dog i tilfælde af, at kendelsen bliver forelagt Overfredningsnævnet, da inden 6 måneder fra Overfredningsnævnets eventuelle stadfæstelse af kendelsen, med mindre Overfredningsnævnet fastsætter anden frist. Amtsfredningsnævnet skal dog være berettiget til at forlænge fristen, såfremt opførelse af maskinhus andetsteds på ejendommen er påbegyndt eller påregnes snarlig påbegyndt. Terrænet, hvor maskinhuset har stået, skal umiddelbart efter bygningens fjernelse udjævnes og tilsås med græs.

9. Inden for samme frist skal de tilbageværende rester af og materialer fra et tidligere hønsehus på gravhøjen Mb. 2117.10 fjernes og højen nødtørftigt istandsættes. Ligeledes inden for nævnte frist skal maskiner, materiel og materialer samt affald fjernes fra det fredede areal.

10. Selvsået træ- og buskbevoksning samt rodskud indenfor arealet, indbefattet gravhøjen, skal til stadighed fjernes. Undtaget herfra er en gammel flerstammet bøg sydøstligt på højen. Rydning af den nævnte bevoksning skal ske uden beskadigelse af højoverfladen; på højen må rødder således ikke opgraves og optrækning af planter må kun foretages i

det omfang, det kan ske med håndkraft. Uønskelig vegetati-
on på højen især brændenælder, der er en følge af højens
tidligere beliggenhed i hønsegård, skal holdes nede og sø-
ges udryddet (vejledning med hensyn til metode og omkost-
ninger vil blive givet af fortidsmindeforvaltningen).

11. Højen må ikke beskadiges af kreaturer i græsningsperi-
oder, og hvis det er nødvendigt for at undgå sådan beskadig-
else, skal der hegnes om højen i sådanne perioder.

12. De på arealet langs Ryomgaard-Attrup-vejen stående
træer skal bevares, dog uden pligt til genplantning, når
træerne er gået ud. Denne bestemmelse skal dog ikke være
til hinder for en nødvendig vejændring eller vejudvidelse.

13. Der tillægges Rigsantikvaren ret til, efter meddelelse
til ejeren, at lade gravhøjen istandsætte.

C: Erstatning:

Ejeren har ikke villet fremsætte noget konkret er-
statningskrav.

Det bemærkes, at det maskinhus, der kræves fjernet,
har en størrelse i grundareal på 11 x 4,5 m. Huset er op-
ført med halvstensmur og med tagkonstruktion af granstam-
mer samt pandepladetag. Ejeren har ønsket husets udvidel-
se til det tredobbelte grundareal og således, at den nu-
værende bygnings længderetning ville blive den fremtidige
bygningens bredde. Under hensyn til den skønnede udgift ved
opførelse af et maskinhus af samme størrelse som det nu-
værende andetsteds på ejendommen samt til de indskrænkning-
er i ejerens råden over arealet ved den begrænsede anven-
delse samt til de vedligeholdelsesforanstaltninger m.v. der
pålægges ejeren, har nævnet vedtaget at tilkende ejeren i

erstatning for den gennemførte fredning et beløb på 20.000 kr., der forrentes med 11 % årlig fra kendelsens afsigelse.

Der er ikke fremsat krav fra panthaveren i ejendommen, og nævnet skønner iøvrigt, at erstatningen vil kunne udbetales direkte til ejeren uden skade for pantsikkerheden.

Nærværende kendelse kan indankes for Overfredningsnævnet, Nyropsgade 22, 1602 København V af ejendommens ejer, af Fredningsplanudvalget for Aarhus amt, af Aarhus amtsråd, af Midtdjurs kommunalbestyrelse, samt af Danmarks Naturfredningsforening og Rigsantikvaren.

Ankefristen er 4 uger fra den dag, fredningsnævnets afgørelse er meddelt den pågældende.

Erstatningen udredes af Statskassen med $\frac{3}{4}$ og af Aarhus amtskommune med $\frac{1}{4}$.

T h i b e s t e m m e s :

Det ovennævnte areal af matr. nr. 9 a Attrup by, Koed sogn fredes som ovenfor bestemt.

I erstatning til ejeren, gårdejer Frede Hansen, Norup-Skovgaard, 8550 Ryomgaard, udbetales 20.000 kr. med renter 11 % årlig fra kendelsens dato til betaling sker.

Erstatningen udredes af Statskassen med $\frac{3}{4}$ og af Aarhus amtskommune med $\frac{1}{4}$.

Reinh. Sørensen. Hallenberg. Johs. Jensen.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Fredningsnævnet for Aarhus amts nordlige fredningskreds.
Civildommerkontoret i Randers, den 15. maj 1974.

Hallenberg
Hallenberg

N

Justitsministeriets genparts-arkiveret. Til kort.

Navn:

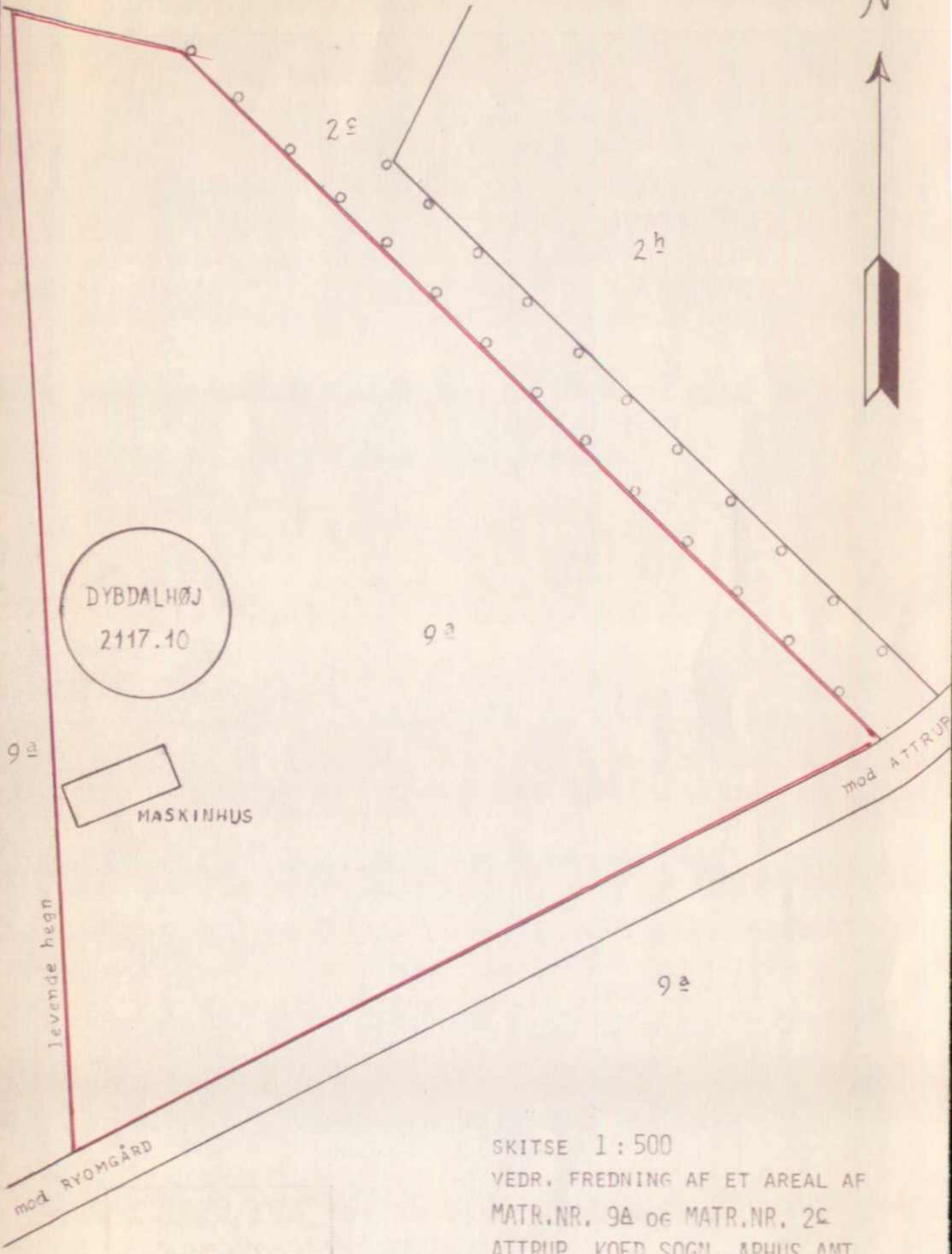
19

d.

attesteres herved.

bestillingsformular

- 1 fløj

SKITSE 1 : 500

VEDR. FREDNING AF ET AREAL AF
MATR.NR. 9A OG MATR.NR. 2ε
ATTRUP, KOED SOGN, ARHUS AMT

F. 88 173
RIGSANTIKVARENS FORTIDSMINDEFORVALTNING, KONTORET I JYLLAND

Jensen & Kjeldskov A/S

(J.NR. F 4847/73)

april 1974